

Slovenski dom

Štev. 113

V Ljubljani, v sredo, 19. maja 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, LjubljanaConcessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Vojno poročilo št. 1088

Letala zadela križarko

Torpedirala so tudi neki srednje velik parnik

Italijansko uradno vojno poročilo št. 1088 pravi:

Italijanska torpedna letala so na oglednem ofenzivnem poletu vzdolž obale severne Afrike torpedirala lahko križarko, zasidrano v luči v Bougieju, in parnik srednje tonaže v plovbi.

Sovražni letalski oddelek je metal bombe na Alghero (Sassari) ter uničil nekaj civilnih bivališ. Med prebivalstvom je bilo nekaj žrtev.

Obrambno topništvo je sestrelilo 2 letali.

Nadaljnje sovražno letalo je na Sredozemskem morju pokončala neka korveta, dočim so neko nadaljnje letalo pogodile baterije, da se je zrušilo v vodo v Messinski ožini.

Med sovražnim napadom na Alghero, ki je omenjen v današnjem vojnem poročilu, je bilo 11 ljudi ubitih in 50 ranjenih.

Hude angleške letalske izgube ob neuspešnih napadih

Vsega je bilo včeraj sestreljenih 30 večmotornih bombnikov — Nemški letalski napad na London in Cardiff — Zmagovit nastop podmornic: 8 ladij z 51.000 tonami

Hitlerjev glavni stan, 19. maja. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Ob kubanskem mostišču so bili v uspešnih bojih zopet zajeti številni ujetniki.

Na drugih odsekih vzhodnega bojišča je bila včeraj samo neznatna krajevna bojna delavnost.

Letalstvo je z vidnim uspehom bombardiralo za vojno važne naprave v Leningradu.

Dnevni letalski napadi sovražnika na nekatere kraje zasedenega zahodnega ozemlja so povzročili med prebivalstvom hude izgube, predvsem v mestu Bordeauxju. V letalskih bojih in po protiletalski obrambi je bilo uničenih 17 pretežno večmotornih sovražnih letal. V obrambi pred angleškimi letalskimi napadi na nemške ladijske sprevede in na Nizozemsko so zaščitne edince sestrelile 4 protiletalske topništvo pa z mornja 6 sovražnih letal. Nad Atlantikom so uničila nemška bojna letala dva angleška bombnika, med njima veliko pomorsko letalo. Izgubljeni so štirje nemški lovci. Posamezna angleška letala, izmed katerih je bilo eno sestreljeno, so priletela zadnjo noč nad zahodno in južno nemško ozemlje.

Letalstvo je nadalje obstreljevalo važne posamezne cilje na področju Londona tudi v noči na 18. maj več ur nepretrgoma in napadlo

Rim, 19. maja. s. List »Le forze armate« je objavil naslednje dnevno povelje z dne 13. maja.

»Po Ducejevem povelju je junaška prva armada danes prenehala z odporom. Potem ko jim je pošlo strelivo, hrana in pogonska olja po nadčloveškem boju, ki je bil v nekaterih pogledih bajen, so vojaki, preostali po številnih bitkah, morali kloniti pred veliko večjim številom nasprotnikov in orožja, a so vendar kljub nasprotujoči usodi blesteli v živi slavi našega orožja. Ni jih uklonil sovražnik; raztrgala jih je usoda, ki po daritveni žrtvi najboljših, potrjuje pravico do življenja narodov, ki verujejo v krepost žrtve.«

Preden se je vdal povelju, je junaški poveljnik armade, italijanski maršal Giovanni Messe svojim četam dal naslednjo poslanico:

»V trenutku ko nepremagana prva armada poslednjič dviguje svoje slavne zastave pred

z močnim oddelkom težkih bojnih letal važno preskrbovalno luko Cardiff ob Bristolskem prekopu.

Podmornice so potopile pri posameznih lovih na severnem Atlantiku 8 ladij s skupno 51.000 tonami med njimi 12.000 tonsko veliko hladilno ladjo, ki je bila do vrha naložena z mesom za Anglijo. Razen tega so sestrelile še tri napadajoče večmotorne bombnike.

Pripombe k nemškemu vojnemu poročilu

Berlin, 19. maja. s. Kakor pravi včerajšnje nemško vojno poročilo iz Führerjevega glavnega stana, se je predvčeršnjim zlasti močno udejstvovala nemška mornariška protiletalska obramba, ki nastopa ob nizozemski obali. Ob koncu dneva ji je uspelo sestreliti kar šest sovražnih bombnikov. Zasluga nemške mornariške protiletalske obrambe je predvsem ta, da je povsem preprečila napad, ki ga je poskušala izvesti skupina petih sovražnikovih letal na Münden. V nekaj minutah so bila sestreljena tri napadajoča letala po zaslugi točnega streljanja nemškega topništva, dočim so četrti sovražnikovo letalo videli, kako je v plamenih tresčilo v morje. Zadnje od napadajočih letal, ki so tvorila sovražnikovo skupino, je odletelo proti se-

veliko večjo sovražnikovo silo, izrekam poveljnikom, italijanskim in nemškim četam svojo ganjeno zahvalo in najtoplejšo pohvalo. Zgodovinska dejanja prve armade bodo vedno ostala najsijajnejši dokaz hrabrosti in gorečnosti italijanskih ter nemških vojakov. Slava jim! Vzkliknite z menoj: Zivela nesmrtna Italija! Zivela Nemčija!

Tako so prešla v zgodovino slavna dejanja v dolgem in trdem afriškem boju, ki se je vlekel 33 mesecev. Z zgodovinskim odporom, ki je zbudil občudovanje vsega sveta ter celo bahavega nasprotnika samega, se zaključuje stran njihove nevenljive slave prve italijanske armade. Čast padlim in preostalim, ki so se bojevali do zadnjega za čast njihovih zastav! Zvesto so se držali povelja in gesla, ki so se mu v celoti posvetili, ker so bili prepričani,

da bo po končanem obračunu krvave vojne njihov delež mnogo tehtal. Njihova žrtve ni in ne bo zaman. Drugim oddelkom vojske, ki se bodo naprej bojevale, zapušča prva armada dediščino slave, vere, ter zgled, ki dokazuje, kaj premorejo izkušnost in hrabrost poveljnikov, zagrizenost in junaštvo čet, kadar se odločijo, da se bodo upirali do skrajnih meja človeških moči. Ta stran svetlega junaštva, ki je znova posvetila našo pravico do afriške zemlje naj bo plodovit zgled, iz katerega naj naši veterani črpajo pravičen ponos na preteklost in svečano obvezo za bodočnost. Mladi vojaki pa naj se učijo krepostne žrtve, temeljitega čuta do dolžnosti in močate trdnosti v odločitvah. V sedanjih urah, ki jo preživljamo, ni meja v dolžnostih za nikogar. Za vse je samo ena naloga: krepiti voljo za boj z vero do zmage.«

Nemško uradno priznanje junaštvu prve italijanske armade v Tunisu

Berlin, 19. maja. s. Nemška poročevalska agencija DNB poveljuje junaštvu, ki ga je prva italijanska armada pod vodstvom maršala Messeja pokazala v Tunisu. Prva italijanska armada, katero je 13. maja zaradi njenega junaškega vedenja navajalo italijansko vojno poročilo, je prenehala s svojim srditim odporom proti nepretrganim osredotočenim napadom nadmočnih angleško-amerikanskih sil šele tedaj, ko je dobila takšen ukaz od Duceja. Ko se je 24. oktobra 1942 pri El Alameinu začela odločilna borba za Afriko, so se morali italijanski in nemški vojaki, uvrščeni v to armado, tesno drug ob drugem upirati naraščajočemu pritisku nasprotnikovih sil. Branili so vsako svojo

postojansko skozi vsa obdobja bojev v smeri zahoda, se dolge dneve upirali nasprotnikovega pritisku in onemogočili britanske obkoljevalne poskuse, dokler se ni osim silam posrečilo odpreti si pot do Tunisa. Tu je imela prva italijanska armada nalogo držati južni odsek in ga trdno tudi branila, navzlic ponovnim vdornim poskusom osme britanske armade, ki je ob svojih neštetih napadih bodisi pri Takruni ali pa Emfidevilleu imela težke izgube. Ko se je precej kasneje Britancem zaradi njihove premoči posrečilo predreti osrednji del tuniškega bojišča, je angleško poveljstvo lahko poslalo na sever nove močne sile, ki so za hrbtom napadle italijansko armado, dočim se je general Messe še vedno trdo upiral čelnim napadom osme britanske armade. Čeprav se je 11. in 12. maja silovitost bojev še stalno povečevala, je general Messe napade še vedno odbijal. Položaj prve armade, katere strelivo je počasi pohajalo, je postal tako nevzdržen. Kljub temu pa je bil general trdno odločen, da bo odklonil sleherni poziv na vdačo, v kateri ne bi bilo dano zagotovilo, da bodo vojski ohranjene vse vojaške časti. Tedaj je prišel Ducejev ukaz, naj se odpor ustavi. Pa kljub temu so se vojaki prve armade borili prav do zadnjega naboja. Tako se je končala borba, ki se je začela pred šestimi meseci pri Alameinu, borba, ki je pridobila dragocen čas za nov razvoj vojne. Čustva, ki prevečajo italijansko ljudstvo ob veličastnem prispevku njegove prve armade, katere poveljnik je bil imenovan za italijanskega maršala, so dobila svoj izraz v italijanskem uradnem poročilu 13. maja. Tako končuje DNB.

Senatna razprava o proračunu ministrstva za valute in izmenjavo

Rim, 19. maja. s. Članom senata je bilo razdeljeno poročilo o proračunu ministrstva za valute in izmenjavo. Poročevalec senator Bianchini omenja, da podaljševanje vojnega spopada in postopno naraščanje njegovih potreb po ljudeh in sredstvih povzroča, da se vedno tesneje in v vedno večjem obsegu vse sile in delo države podrejuje glavne- mu cilju, da se na vsakem področju doseže čim večji dohodek. Ne malo stvari je treba dobiti iz tujine in to stanje je nemogoče obdržati, ako se v zameno ne žrtvujejo enakovredne količine našega blaga. Čeprav je praktično izmenjava omejena, pa je izmenjava trgovskega blaga z evropskimi državami dosegle ne samo visoko vrednost, pač pa tudi veliko količino, ki bo verjetno marsikoga presenetila, kadar bo mogoče zadevne številke objaviti. Dan za dnem naletel organi, ki vodijo ustroj zamenjave, na težave in vprašanja, ki so neizogibna in nujna in katerih rešitev zahteva naglo in gibčno ravnanje. Treba je priznati, da so te naloge odlično rešili ministri in njihovi pomočniki, ki delujejo po ministrskih navodilih. Poročilo razpravlja nato o trgovskih pogodbah, plačilnih pogodbah in valutnih ukrepih, o ureditvi izvoza in uvoza, o presnovi carinske tarife, o začasnem izvozu in uvozu in o proračunu. Končno poročevalec hvali ministrstvo, da je znalo obdržati stroške in število osebja v mejah stroge štednje, in je izrazil prepričanje, da bo znalo kakor v preteklosti tudi v bodočnosti opraviti z velikim trudom in globokim duhom odgovore, kočljive in življenjsko važne stvari, iz česar stoji življenjsko pomemben element za povečanje odpornosti naroda v vojni.

Hrvatska proslavlja dveletnico rimskih pogodb

Italija je največji prijatelj Hrvatske in porok njene neodvisnosti

Zagreb, 19. maja. s. Hrvatski tisk se obirnno bavi z drugo obletnico podpisa rimskih pogodb med Italijo in Hrvatsko. »Nova Hrvatska« piše: Rimske pogodbe so odločilnega pomena za bodočnost hrvatske države in so izraz posebno tesnega prijateljstva med obema narodoma v zadnjih dveh letih, ko so Hrvatje v borbi za svojo neodvisnost naleteli na popolno razumevanje in podporo fašistične Italije. S svoje strani je Hrvatska takoj spoznala, da mora za svojo borbo poiskati le pomoč Italije, s katero je veževo stare verske in kulturne vezi. List se spominja vrste let, ki so jih v Italiji morali preživeti hrvatski politični begunci, nato pa nadaljuje: »Italija ni le sodelovala pri rušenju jetnišnice hrvatskega naroda, pri rušenju Jugoslavije, ki je bila umetna tvorba Versailles, pač pa je na očiten način pokazala svoje prijateljstvo do Hrvatske tedaj, ko se je slednja po uspehi ustalski revoluciji pogledala za neodvisno in svobodno. Rimske pogodbe, ki so bile podpisane en mesec po ustanovitvi hrvatske države, nudijo mladi državi jamstvo in tvorijo trdno podlago za njen še večji razvoj v okviru novega evropskega reda.

Bojazen zaradi nemških priprav za ofenzivo na vzhodu

Stockholm, 19. maja. s. Kakor poročajo nekateri londonski dopisniki švedskih listov, se v Angliji vsak hip boje velike nemške ofenzive na vzhodnem bojišču, ki bi bila naperjena proti Leningradu, Moskvi in Donješki kotlini. Britanski vojaški strokovnjaki pripisujejo poseben pomen ogromnemu zbiranju nemških sil na ruskem bojišču, kar govori za grožnjo velikega napada, po drugi strani pa nastajajo v britanski in ameriški prestolnici skrbi zaradi drugega bojišča. V Londonu se za skrbljeno sprašujejo, kaj bodo mogli proti temu obsežnemu nemškemu nastopu postaviti Rusi v orožju in ljudeh. V sovjetskih akcijah vidijo Angleži in Amerikanci eno najslabših točk, na katerih boleva ves obrambni in napadalni sistem njune vzhodne zaveznice.

Judje so duhovni očetje strahovalnih bombnih napadov

Berlin, 19. maja. s. V noči na 17. maj so britanski bombniki napadli in poškodovali, kakor je to povedalo že nemško uradno vojno poročilo, dve dolinski zapor. Civilno prebivalstvo je imelo silno hude izgube. Agencija DNB omenja, da je britanska agencija Reuter pred nekaj dnevi povedala, da je njen bivši berlinski dopisnik Betany izjavil, da so te vrste predlog sprožili judovski krogi v Londonu. DNB iz tega sklepa, da so teroristični napadi zadnjih dni nastali na pobudo judovstva.

Švedski glas o življenju v Londonu

Stockholm, 19. maja. s. Posebni dopisnik švedskega lista »Afton Tidningen« piše iz angleške prestolnice, da so pogledi na razvaline po nekaterih londonskih predelih, zlasti še v središču, takšni, da jih ni mogoče z besedami popisati. Celotne fotografije dajejo samo medlo sliko o strahotnem razdejavanju. Londončani se zdaj ne bojijo samo sovražnih letalskih napadov, marveč tudi lastnega protiletalskega topništva, ki ob slehernem napadu povzroča škodo in številne žrtve. Podražitev je strahotna in ljudje morajo ure in ure čakati celo za racionirano živila. Hrana po gostiščih je zelo pijača. Dopisnik nato navaja za zgled jedilni list, ki ni nič kaj razveseljiv. Po gostiščih je tako malo uslužbencev, da si morajo gostje sami pomagati. Glede ljudi samih pa pisec pravi, da je videti, kako jim živi trpijo zaradi vojne. Hitro so razdraženi in kar na lepem se pripravijo in spopadejo. Drug viden znak vojne je pomanjkanje časopisov in revij. Včasih je treba hoditi okrog po cele ure, preden človek iztačne kak dnevnik. Ameriški listi so zelo redki in že več tednov stari.

Bombi padli na švicarska tla

Bern, 19. maja. s. Uradno poročajo, da so neka letala — po vseh znakih so bila najbrž angleška — v okolici Züricha spustila 2 eksplozivni bombi. Ena teh bomb je padla na važno cestno križišče ter hudo poškodovala vrt, nekaj hiš in potrgala električne žice z visoko napetostjo. Druga bomba pa je padla na važno železniško točko blizu Züricha. Kraj so zdaj stražili vojaki, ki so spravili na varno vse okoliške prebivalce, ker se bojijo, da bi bomba utegnila eksplodirati.

Vesti 19. maja

Na letališču v Oviudu je pristal angleški štirimotorni bombnik zaradi okvar v motorju. Letalo je bilo zaplenjeno, posadka desetih mož pa internirana.

Razne politične skupine v Libanonu in Siriji še vedno vztrajajo v zahtevi, naj prenehajo angleška in degaulistična vmešavanja v notranje življenje obeh dežel. Muslimanska skupina pa zahteva obenem z volilno pravico tudi pravo neodvisnost Libanona.

Hrvatski minister Starčević je odprl prvi mednarodni kongres za opek film. Zastopani so bili predstavniki Hrvatske, Italije, Nemčije, Bolgarije, Romunije in Slovaške.

Argentinski zunanji minister je odstavil agentinskega konzula Lavalla v Hongkongu, ker je dajal ameriškemu tisku zlagane izjave o nekakšnih grozodejstvih v Hongkongu. Izjave je potem ameriški tisk izkoristil proti Japoncem.

V Nankingu so podpisali listine o predaji francoskih koncesij na Kitajskem, in sicer: Tientsin, Hankow in Kanton. Francoska koncesija Shanghai pa je izvezeta. Listino so podpisali zunanji minister Chumumy in svetnik francoskega poslanstva Bisesezon.

Od 19 angleških lovskih letal, ki so nameravala napasti nemško letališče pri Sommi, je bilo 6 sestreljenih v zagrizenih letalskih bojih. Vsa nemška letala so se vrnila. Med sestreljenimi nasprotnikovimi letali so bila tudi letala tipa »Typhoon«.

Iz Saloka poročajo, da so v teh dneh volkovi zopet napadli nekaj Grkov v hriboviti pokrajini. Dva duhovna sta bila težko ranjena.

V Srbiji so določili delovni čas na najmanj 8 ur dnevno odnosno 48 ur tedensko. Če se obseg daljšega delovnega časa ne poveča, se bo smatralo, da ima dotični obrat odnosno urad preveč delavcev.

